

Näringsdepartementet

Remissvar Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige. N2020/01752/JL

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) lämnar följande svar på PM om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige. (N2020/01752/JL)

Inledande kommentarer

SSR är en politisk obunden intresseorganisation för rennäringen och samiska näringslivs- och samhällsfrågor. Organisationens syfte är att tillvarata och främja de svenska samernas ekonomiska, sociala, rättsliga, administrativa och kulturella intressen med särskild hänsyn till renskötseln och dess binäringars fortbestånd och sunda utveckling. SSR är ett demokratiskt organ och representerar samer anslutna till 44 samebyar och 17 sameföreningar.

Av regeringsformen 2:15 framgår att staten ska främja den samiska kulturen vilket även innefattar renskötseln. Sverige har genom flertalet internationella åtaganden förpliktigt sig att möjliggöra att det samiska traditionella levnadssättet möjliggörs i detta ligger rätten att producera sin egen mat, vilket även inkluderar mat för avsalu. Renskötseln är en bärande del av den samiska kulturen men också en viktig del av landsbygden i norr då den genererar arbetstillfällen och tillför viktiga värden till samhället i övrigt. Renskötseln är en verksamhet som kräver stor flexibilitet. Verksamheten ska bedrivas på ett skonsamt sätt mot naturen så att den inte hindrar kommande generationers renskötsel. God anpassningsförmåga behövs för att parera störningar av olika slag.

SSR instämmer i yttrandet att ett förändrat klimat innebär s.k. låsta beten med en isbark på det översta snölagret. SSR:s medlemmar har under flera års tid märkt av det förändrade klimatet som drabbar renskötseln. Det krävs stora anpassningsåtgärder för att renskötseln ska kunna anpassa sig till det ökade klimathotet. Idag får renägarna endast ersättning upp till 50% för foderkostnader, resten får den enskilda renägaren stå för. Klimatkrisen har redan pågått under många år och det finns inga tecken på att renbetet kommer återgå till det normala. Detta drabbar de enskilda renägarna mycket hårt, både socialt och ekonomiskt. Det behövs omfattande stöd för att begränsa klimatkrisen för rennäringen. Innovationer och tillämpning av ny teknik inom rennäringen behövs genom åtgärder i CAP.

Särskilda mål 3.

SSR vill poängtera att det inte bara är jordbrukarnas position i värdekedjan som behöver stärkas, även renskötseln behöver stärkas genom mervärdeskoncept och starka varumärken. Renskötseln omsätter ca 230 Mkr/år och levererar högklassiga livsmedel i form av renkött som både är ekologiskt och närproducerat.

5.5. Allmänt mål 3.

SSR instämmer i att det finns ett stort behov för att underlätta för unga renägare (och nya jordbrukare) att etablera sig på marknaden. Idag har unga renskötare möjlighet att söka startstöd från Sametinget, men det är endast ett fåtal av de som söker som beviljas startstöd. Det finns ett stort behov av generationsskifte inom renskötseln och många unga renskötare måste arbeta inom andra näringar för att få ekonomisk lönsamhet inom renskötseln. Därför behövs det nya marknadskompletterande insatser för de unga renskötarna.

5.5.2. SSR instämmer i att det finns ett stort behov i att stärka affärsmässigheten samt att främja innovationskraften inom landsbygden där renskötseln bedrivs.

5.5.4. Arbetsmiljö

SSR vill tillägga att det är inte enbart inom jordbruket som arbetsmiljön behöver förbättras, det gäller även renskötseln där många arbetsolyckor sker, ibland inom väglöst land som försvårar för räddningspersonal att nå fram. CAP kan användas till att stödja en kompetensutveckling för en bättre arbetsmiljö inte bara inom jordbruket utan även inom renskötseln. SSR instämmer i att CAP kan stödja investeringar, innovationer och spridning av ny teknik för att förbättra renskötarnas arbetsmiljö.

Sámiid Riikkasearvi

Jenny Wik Karlsson
Förbundsjurist